

Bu yaz , siyasi bir mqal v ya diplomatik nota deyil, daha ox xsi rk ars v .oxuyucular bir rasional mhakimy dtyidir

Bu gnlrd Azrbaycan v Ermnistan respublikalar arasnda 44 gnlk mharibdn sonra Zngzur dhlizini nzart gtrn Azrbaycan hkumti ran yk manlarnn Gorus-Qafan yolundan keccedil;msini saatlarla dayandrdqdan sonra tranzit üçün 130 dollar tlb edib. Azrbaycan hökumtinin bu hrktind sas motiv v mqsdinin ndn ibart olmas v nticirinin n olaca bu mqalnin hat dairsindn knardr. Ibtt ki, tranzit v torpaq höquqlar nn ld edilmsi beynlxalq ticart v nqliyyat qanunlar sasnda hr hans bir ölknin ayrlmaz höququdur, lakin bu yaznn sas mövzusu ran-Azrbaycan mönasiblrinin möasir tarixini gözdn keccedil;irmsi v bu istiqamtd rasional bir möhakimy hörmtli oxuyucularn mntiq v .vicdanna meydan oxumaqdr

A. 1993-cü ilin qnda Ermnistan ordusu Dalq Qaraban cnub rayonlarna höcum edrk Füzuli v Zngilan rayonlar v onlarln traf kndlriini l keccedil;irdi. Ad çkiln razilrd Xocal v Klbcrl qtlamnn tkrarlanmamasnn yegan sbbi rann öz imal srhdrlini açaraq mcburi köçkünlr snacaq vermsi idi. Hmin hadisdn sonra Azrbaycann Naxçvan Muxtar Respublikas il torpaqdan laqsi tam ksildi. O dönmki Azrbaycan hökumtinin yardm tbin cavab, ran, könüllü olaraq dost v qarda qonusuna, Bilsuvar v Culfa gömrüklri vasitsi il Azrbaycan- Naxçvan qara yolunu brpa etdi. Bu istiqamtd R 480 km. öz daxili qara yollarndan bu marrutu brpa etmk üçün azri trlarn imkannda qoydu. Hmin tranzit yollardan 25 ildn artq Azrbaycan hökumti v xalq istifad edib v bu illr rzind .onlardan, torpaq haqq kimi bir dollar bel tlb olunmayb

B. Txminn 30 il rzind Azrbaycan Respublikasnn nqliyyat donanmas o marrutdan tamamil pulsuz istifad etmkl yana, hm d ran slam Respublikasnn ucuz yol, benzin v dizel xidmtlrindn v onlarn yük manlarnn randak tmir v dyidirm mrkzlrlrindn yararlanb. . o yer çatd ki, sürücülr v tr sahiblri öz hrlrin v evlrin qaydarkn, ran daxilindn aillrin lazm olan rzaq v yalar da alb özli il aparrdlar. Bütün bu cryanlar ran hökumtinin gözü önünd id. ran Azrbaycan vtndalarn heccedil; vaxt qazanc mnbyi hesab etmyib v bütün bu illr rzind onlar qonaq kimi görmüdür; ora yetidi ki , marrut olan yanacaqdoldurma stansiyalarda , tmir sexlrd, restoranlarda v s. bu “qonaqlarn” rahatl üçün Azrbaycanca bülletenlr, elan lövhlr, panellr v yol nianlar quradrl. Bu yoldan .keccedil;mi bütün azrbaycanllar bu iddiann canl ahidlridir Bilvar-Colfa quru yolu 25 ildn artqdr ki, Azrbaycan v Naxçvan üçün tamamil pulsuzdur. 480 km-lik bu marrutu “Hörmt yolu” v ya “Qardalq yolu” adlandrmaq

.muuml;bali olmaz

C. “Hörmt Yolu” ran slam Respublikasnn Azrbaycan Respublikasna etdiyi onlarla könüllü qrant v dstkdn yalnz biridir. Dalq Qaraba münaqisind birbaa hrbi dstk, Sipahn Qüds Qüvvlrinin tcrübli döyü qüvvlrinin Azrbaycan döyü bölglrin göndrilmsi, 8 min Azrbaycan sgrinin tlimi, mam Xomeyni adna mdad Komitsi trfindn 30 min Azrbaycan Respublikas vtndana dstk, Azrbaycan v Naxçvana qaz, iq v ilkin tbat mallarnn göndrilmsi, 500 milyon dollar kredit ayrlmas, hrbi texnikann göndrilmsi, fjan qounlarnn v döyüçülrinin Azrbaycana thvil verilmsi, vizalarn birtrfli qaydada lvi v s. rann Azrbaycan .respublikasna verdiyi dstyin bir neç nümunsidir

D. Azrbaycan Respublikasnn tqvimind hmin ölknin n mühüm milli bayramlarndan biri 26 iyun v ya milli qurtulu günüdür. Azrbaycann mrhum prezidenti Heydr liyevin Naxçvandan Bakya gldiyi gün (H.liyev yeni Azrbaycann ümummilli lideri v memar kimi tannr). Azrbaycanda çoxlar Heydr liyevin dstklnmsi v hakimiyyt gtirilmsind rann rolunu gizltmy v unutmaa çalr. Lakin Azrbaycan xalqnn bu mslnin aradrmas v Azrbaycann o illrin siyasi sahsind aktyorlarndan öz ölksinin milli qurtulu gününün inkiafnnda rann rolunu sorumas mqsduyundur. Çoxlar bilmir ki, Heydr liyev Naxçvandan Bakya ran slam Respublikasnn o vaxtk prezidenti, mrhum Aytullah Haimi .Rfsncaninin xsi tyyarsi il glib

Hörmtli oxucular, sizdn xahi edirm ki, salam düünc v vicdanla hr cür sevgi v nifrtdn uzaqlan, öz mühakim tarazlnda aadak iki :cümlni yekunladrn

A) yirmi ildn artqdr ki, slam Respublikas öz razisinin 480 km-lik quru nqliyyat donanmasn heç bir gözlni olmadan v tamamil tmnnasz olaraq Azrbaycan nqliyyat donanmasna verib v bu marrut üzr qonaqlar! .Bütün logistika v rifah imkanlarndan hzz aln

B) Ermnistanla 44 günlük müharib baa çatdqdan v Zngzour adl dhliz nzart etdikdn sonra Azrbaycan Respublikas ranla hmsrhd olan bu zolaqda nzart-buraxl mntqsi yaradaraq hr birin tranzit haqq olaraq yüz otuz dollar tlb etmidir. ran yük man bu 5 km-lik marrutla hrkt .edir

Yuxardak iki cüml heç bir rh yer qoymur, amma sad bir misal verim. Qonunun ailsindki kii hr hans sbbdn hbsddir v 10 il hbsd qalr. Bu illr rzind siz onun ailsindn heç bir maddi v mnvi yardm v dstyi sirgmirsiniz. Maddi yardmdan tutmu övladlarnn thsilin v s. ndi qonunuz srbsdir, xst uanz xstxanaya aparmaq üçün bir gec avtomobilini borc götürmk istyirsiniz. gr bu qonu sizdn öz avtomobilindn istifad etdiyiniz gör külli miqdarda kiray haqq tlb ets, ona münasibtiniz nec olard? übhsiz ki, n optimist halda ya onun .yaddana, ya da xlaq v insanlna übh edrdiniz

Siyast v diplomatiyann, hr hans digr sosial fenomen kimi, özünmxsus xlaq v etik dylri var. Hökumtlrin yanamasn tnqid etmk v qiymtlndirmkd d müyn edilmi etik standartlar var. ran slam Respublikasnn Azrbaycana qar illr boyu dostluq v qardalq dstyindn sonra Zngzur dhlizindn tranzit hüququ iddias il bal Azrbaycan Respublikasnn son hrkti nec qiymtlndirilmidir? Hr halda, bunlardan biri mühakim

.olunacaq: ya Azrbaycan hakimiyytinin tarixi yadda, ya da siyasi etikas
ran, Azrbaycan trflrini iki ölk arasndak laqlrin müasir tarixini ciddi
kild nzrdn keçirmey v ran slam Respublikasnn siyastlagini, dstklyici v
qardalq hrktlagini xatrlamaa çarr, çünki ks halda onlarn siyasi
.v diplomatik etikasn übh altna alacaqlar
Hamed rasuoli